

GAZETĂ TRANSILVANIEI

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminică, Pădă, candă concedu ajutorială. — Pretul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu său 3 galbini mon. sunatioră.

Anul XXXII.

Se prenamera la postele c. r., și pe la DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrului a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 15.

Brasovu 10 Martiu 26 Febr.

1869.

CONSTANTINU HURMUZACHI,

presedintele curtei de casatiune in România, nu se mai afla intre noi! Cându închîamă ultimă coloană din Nr. tr. ne era preste putinția a da tributul cuvenit de onore, recunoscînt si dolin pentru perdereea marcelui acestui barbat, devotat cu totul binelui națiunii romane. Acesta sacri obileganțe ni o împlinî, referindu ca sfîrnicinat de multele sale lupte purtate pentru binele națiunii romane atât celei din Austria, că bucovineană, cată si din România liberă, cădîu într'un morbo, pentru a caru curare se duse la Vienă, unde Sambata spre Duminică în 27 Februarie 1869 adormi în Domnul în etate de 57 ani, fiindcă incognită la patulu durerilor de soară sa Elisă ve duva Sturză, fratii Eudoxiu și capitulanul tîrei din Bucovina și Alexandru membru academician romane literarie.

Solemnitatea inmortarei se tînă Luni, concurgându românii din Vienă în mare număr pentru astăzi da tributul de onore si recunoscîntia. Remasilele se vor transporta la Dulocesi pe pămîntul României libere, pentru care s'a sacrificat atata de multă cu cea mai mare resoluție si devotament.

Pe reședință, care în urîu cu fratii sei contribuia foarte multă la regenerarea națiunii romane, că ministru, că deputat în cameră a României, că barbat erudit și devotat binelui națiunii si că presedinte alu curtei de casatiune iu gelesce România, că binefăcătoru gimnasiului roman din Brasovu, că mare binefăcătoru tuturor interprinderilor naționale si cu deosebire că cel mai zelos si mai putințe patronul Reuniuniei femeelor romane pentru mai solidă crescere a sexului femeiesc din Austro-Ungaria, midilociindu pentru fondul ei inca la anul 1853 298 de galbeni si alte colecte dimpreuna cu soarăsa Elisă de 350 galbeni, iu gelinii cu totii si ne afiamă deoblegati în sanctuarii consimintei noastre ai da pentru ultimă onore că recunoscîntia tributul celu mai distinsu, doliul animei noastre după astă perdeceră! onoranduhi cu una parastasă pentru eternă lui memoria!

Fia'i tîren a usiéra! ca faptelo ei pastră nemurirea in simbol națiunii si al amicilor ei! —

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA. Transilvania.

Brasovu 9 Martiu. — Dela Mercurea avem cuprinsul mai multor telegrame, cari tîrte raporteză, ca conferința partitei naționale române, compusă din 400 si mai bine de inteligenți a primit într entuziasam pasivitatea absolută cu unanimitate, lăudandu afară numai 4, insă, cari vrăj politica ungură.

In Muntii apuseni asemenea suntu decisi fară exceptiune, că se nu alărgă deputați pentru dictat' din Pest'. — România din seacă. Ariesiul încă s'a declarat pentru pasivitate. In Doboci asemenea.

Revista diurnalistică.

Brasovu 8 Martiu 1869.

Dupa vreo cateva corespondințe din Ardealu dică „Gazeta” prin publicarea coresp. dela Aiudu si prin publicările sale siovătoare de una luna începând produce confuzaie in publicul românesc; er' altu corosp. întră, ca voiesc Gazeta, că români transilvani se iă parte la alegerile dietei ungurești și nu voiesc? se dă cătă mai curiosu respunsu ca său ba, pentru că se scînu, déca de aici înainte face politica română său ungurăscă scl.

Va se dica, ca unii domini coresp., de farin' a preputitorilor, tragu acum po „Gazeta” la tribunalul publicației. — Pentru ce? Pentru suferințele pasate cu procesul național, care in culprinsu si marturisirile date nimicoase, totu nimică, totu intrebărilelor de susu?! — Sufletu de român din urbe și orbe n'a visat visuri statu de mucedee si de destramate. —

Din contra tactică „Gazetei” fi laudata din mai multe lături romane, ca a respinsu pruriulitul de certă si de polemia, care singura nasco confu-

simele, ce ameninția solidaritatea. — Asia se năgă din manevra cate odată si sôrcelui lumină. — „Gazeta” a fostu, este si va fi organu naționale românu, care intre marginile legii facă si face politica română pentru drepturile politice ale națiunii române, spargându ghicăci in solidară conlucrare cu toti cei ce lupea la frontu pentru onorează si dreptul politicanu si de limba, alu națiunii române; si ea publică pana acum in fiecare Nr. relațiuni fapte, nu polemi, nici vorbe gole, ci fapte probate tocmai despre pasivitatea legală, declarată si prin conferințele inteligenții, totu cătă se tienura pana acum. De aici incolo pucișo se pasă domnilor din „Fed.”, déca redactoarele le arătă respunsu ca său ba la intrebarea cea de priosu si de claca, dicu de prisous, pentru ca redactoarele a marturisit in audiu lumet, ma si inaintea tribunalului, „credeau politica alu națiunii române din Transilvania”, de care cu respectu dinaintea legilor si cuaderină catra inaltul tronu, a tînuit, tiene si va tînē in eternu (cum a marturisit si la tribunalu si in Gazeta, si nu uitati astă curundu) dimpreuna cu toti români, cei ce seiu, ce va se dica demnitatea unei națiuni, care nu se poate deminti ca po seze, er' déca s'ar dominti, n'r mai merită in veci nici o considerare.

Bine, in 1848 15 Mai națione româna s'a declarat in po seze de națione nedependentă dela alto naționi conlocuitorie in tierra, securandu jugulu supremaciei prin juramentu solemnă. Pana in 1863 s'a luptat pentru că acesă si a dechiarată intarita cu juramentu se se si sanctioneze pecale legislativa de catra Marele sau Principe, inaltu care cu data 26 Oct., serbătořia naționale a dău, — a si sanctiona. Pe ce cai retacite amu ambalatu unii, de ni s'a perdută in forma ceea ce aveam la mana in fapta?! dicu retacite, pentrua altfelu n'amu si perdută formalimente din ceea ce aveam n'mica, ci ar' fi trebuitu se ni se mai adauga, dicu si formalimente, pentrua cu totii noi n'amu abdisu nici

catu de pucin la dreptul nostru nici odata. — Va se dica, ca acum dör' nu vomu mai merge nici unii pe cai retacite, ca constituim in partita națională nouu si solidari si intru pastrarea pasivitatii, la care s'a rezolvat tota naținea din Ardealu, si Ga- zeta cu ca.

Dela 1-a Ianuaru pana eri „Gazeta” a uritat, că se formeze si se se constituia partita națională pe baza praxeis constitutionale, cu program național prin comitetul central si comitele prin cercuri, intocma cum vediuramu, ca se constituia si celelalte partie, ca acăsta o simtia adevăranță. — Resultatele conferințelor le-a publicat, ma si multe despre activitatea pasivitatii din Solnocu, ca reacă cine nu se invioseșe, va face politica ungurăscă nu românescă. — Ecă, ca si in pasivitate se cere activitate, si numai asia se se esplice si corespondintă dela Aiudu, din care s'a publicat numai po catu astă cu cale si B... — — — Gazetă n'a suferit? si Red. nu suferi si adi? De ce? De dragul lelei? — Gazetă insă vrea, că se pasivăsca tota inteligenția in lupta la frontu, decisă pe facia pentru drepturile politice naționale, dar' nu destabilizat fara conductu, esitu din sinu ei, lasata prada lupilor sireti, si fara solidaritate, si de acesă a urgită constituirea partitei naționale dorindu solidaritate — esita din conferințe; a astupato programul a dela partita națională constituită asia, că se da in stare a-si o executa, si midiloco de a ajunge la scopu. S'a contentu si se va conteni a deschide polemii, cari nasco confuzaie, pe care Gazeta le exorcise. —

Ei bine inteligenții a româna din Ardealu e înțelesă că prin instinctu natural pentru pasivitate legală, ma chiar si fratii nostri din Banatu si Ungaria' no recomandara acăsta atitudină. Noi brasovienii cu Gazeta cu totu inca nu suntemei cei din urma, cari ne dechiararamu pentru abtinerie absolută, după cum scînu din Nr. tr. Unde mai incapse dar' indoieala despre vointă Gazetei, care n'are

alta voință, decat pe cea a partidelor române naționale și a forțelor patriei, care voință e expresă pe cale legală constituțională?

Asia pe cale legală, ca-o și pasivitatea e unu midilec legale pentru a da expresiune dorințelor și convingerilor sale politice și pentru a documenta altor partide de parere eronată, ca pe cale apăsătă de cărui totale ignoranță cresceră de multumire, de inerție cerută pentru felicitarea statului și să concordă fratela. Pasivitatea și dar unul din midilelele constituționali, de a lămurii opiniei publice despre aspirațiile unei partide insultate de către celelalte; și celelalte partide n-au drăguți nici potera a persecuției și astfel de partidă; ma nici regimul, pana și regimul constituțional, n-are dreptă a o persecuta; dar n-are n-are voilnică a începe persecuții în contra cuiva din cauza, pentru că observă pasivitate, ca-o și anci s-ar perclita, fară îndoială, totu sistemul constituțional și totu prestigiu lui vitorului ei.

Asia de ce se adaugăma la malitia dilei?

Apoi mai vine și diurnul liberalilor, "Házánk", și după ce citeză în Nr. 44 "ulea" din diurnalele române, într-o revistă, crede, că solidaritatea între romani și turi e nula, pentru că are înscințări de pe la comitetele partidei ei, că unii se tienă pasivi altii activi, apoi aduce: "Dar rezultatul conferinției din Desu și pasivitatea, pe lungă care agităza ce deseoare Gazetă Trans.", din Ardelen, organul ultraștilor. "Házánk" dă nu verba dreptu de Gazeta, ca o numește agitație. Ora cei din "Fed.", ce voru dice si la acesta? Nu voru strama cuvâta? — Ora voru înglihi la nouă?

La fine, după ce referă "H.", ca Gazeta provoacă la constituirea partidei prin program, apoi reflectă despre pasivitatea asta:

"Noi tragem erași atenționarea credincioșilor politici pasivi, ca aceșta politica nu duce la scopul sub orice impregurări. Înainte de tôte și de lipsă, că politica pasiva se bata la ochi; că se nu se poate ignora, ci să se nu devina de risu, copărătescă și dică. Potere internă spirituală se cere la acestă și durabilitate, fără de această politică pasiva e pre pericloasă."

Sun ne îngrădisea "H." astă tare; ca-e, când corbi și uli adjungu în cusea cu arripitate, nici puia de găina nu le mai ducă frică. Apoi mai desfătă a credă, că si romanii au conștiința de dreptă și de ecitate, și nu le lipsesc nimică nici din puterea spirituală internă, pentru că su lucre supră decursule pasivității cu statu mai, mai multu si pentru binele lor național, pe care dvostă l-ati exilitu în totalu din programă viitorului, apoi si pentru nejignită aparare a drepturilor coagă sanctionate de monarhulu.

Asia partidă națională în Ungaria va sta în antepostu pentru toti, ceea din Transilvană vea vala se ve jocătă, pana unde se voru potici; dar regle și opinione publică inea voru avă a decide intre romani și maghiari.

"Der Ost" din 27 Febr. într-un articolu intitulat: „Cum se dejează o rezoluție imperială”, după ce se miră de tractarea redactorului Gazelei, care cu totu casarea procesualu și pronunciamentul se află pana adăi aruncată că o lă sparta în midilecul drumului, după un servit exempliar de 31 ani că Dic, fara cătă de puciun respectă laumanite, apoi aduce la acestă apela următoarele observații privitorie la naționul română si maghiari.

„Reu lo stă conducătorilor si potențatorilor maghiari, ca se pună că una parte despartitorii intre animu monarhului și intre popori celu credincios român. Unde ar fi astăi potențatori si puternicii acestia, de nu s-ar fi îndrăgut pentru ei gratia monarhului? Ei s-ar topi în exilu si prim tomitie si-si ar tacer existența supră maculă celor mai nerusinătoare crimi.

Dică ei singuri au a multiamă gracie monarhului statu de multu, ma chiară totul, pentru că suntu asia de neexorabili si statu de neumanii în procedeaza loru în contra romanilor, si pentru că si tiene urechii surda la orice voce a dreptăi si a ecitabilității, cându se tractează despre

cauzele romanilor! Nu avem chiamarea a ne redica vocea pentru consolidarea statului ungurescu, pentru ca programă nostra politica ne avizează a combate tendințele, care vrea a taia din corpul Austriei state separate. Dar deca ne-am putut pune pe punctul de stare alu celera, cari din primulă austriacă dincolo de Laiță vrea a forma unu statu separat ungurescu, amu trebil de sunta ca si dicem oméniroului acestor scurti de vedere, ca calor pe care au spusă nu wa doce nici odata la scutura dorințelor lor, si ca naționile nemaghiare nu se potu castiga, pentru idea de statu ungurescu, deca ei lo respingă cu o superbă vamatăță, deca să incedă a lo majorisă, cu totu midilelele potestății regimului, deca terorizată disciplinea pe patriotii loru cei mai respectați într-un modu nu numai nedreptă, ci si neumană, deca ignorăță cu totul ele mai sante interese naționale ale acestoru popore, deca în fine la totu poporele aceste le casinu convingorii cele mai nedioisoși si mai fundate, ca ele nu numai ca nădă de a astupă dea maghiari nimica bună, ci tocmai reu celu mai mare.”

"Oson" vorbi astăi din anima naționalităților români nemaghiare, a caror voce redicată pana acum suntu numai im desioru. Timpul inse si constanță i intra speranța drepturilor voru astere ca lea și la multamirea generală.

Clusiu 5 Martin 1869.

Dupa cum scriu din telegramă de așa, înțelești că român din Clusiu și din comitatul adunata în numero însemnatu si în 4 Martin la casăle parchiale, alegeandu-si de președinte pe din protopop Pamfilu si de notar po dd. Alexiu Popu și Demetru Lemény, s'a constituit. Dupa mai multu discuții l-amuraduse principiul, după care veniu a ne întocmi în impregurări de facă și de motivele, exprinse în aici alăturatul charter (se va publica în Nr. v. — R.). S'a declarat întrigă adunarea a mă participa la alegorile de deputati pentru dietă convocată la Posta pe 20 Aprilie a.c.

Totudică adunarea a aleșu doi reprezentanți în persoane dd. Ioane Pamfilu prot. gr. cat. lectorul Lazăr Baldi cetățean din Clusiu, cari se o reprezentă la adunarea din Mureșenii în 7 a.I. c., dandușo instrucție, că dea declaratiunea noastră nici decata se nu se abata, — ca de si înzam — despore care nu presupunem, adunarea dela Mureșenii s'a dechiară pe largă alegore — noi totu nu alegem!

Reprezentanți nostri astăi au si permis.

Totu astăi am mai trecutu pe aici la Mercurea dei reprezentanți din districtul Nasaudului, Pe carii ii alesos reprezentanțe districuale a Nasaudului, totu în sensula dechiaratiunei noastre de aici. Andam, ca si din ate comitate se voru duce.

Discursul d. Adolfu Dobrzanký

(iezuitu în sfîrșitul a dela 25 Novembre 1868 a camerei reprezentanților Ungariei, în cestinute de naționalitate.)

Ei bine, tôte aceste națuni, de si pre basaș emor tractate particulari săi privilegiu îndrepătă inse după cuprinsul loru spre susținerea individualității loru naționale, au fost considerate totudină si intru tôte de egali. Aceșta se dovedesc prin principiul constituui noastre avizie, exprinse în decretul St. Stefanu I., cap. 6 § 3: „Nam unius linguae, unusquis mores regim imbecille et fragile est”, care principiu se dilucidează mai pre largu la § 4: „Proterea iubeo te, fili mi, ut bona voluntate eos nutrias et honeste tenes, ut tecum libentius degant, quam alibi habent.”

Este de însemnatu aici, ca obiectiunea, că si cum expresiunea „regnum” ar fi rea întrebuiñala în locuin memoratu, este refuzata chiară prin citarea din urmă, dar ca este refuzata, inca si prin amintirea distinctiunii de limbă si datine „lingua et mos”, ca-ci distinctiunea meninată exprime prea corectă accea ce noi astăi numim „nationalitatea diferitelor națuni”. Decei en potu afirma fară de rău sfică, că egalitatea naționalor diferești din patria, basata atâtă pre dreptul naturei cată si pre religiunea creștină, este unu principiu fundamental ale constituui noastre, aceea ca de altimire se lamurește chiară si prin cercușantă, ca St. Stefanu, alu caruia parinte era inca duce alungurieru (dux Hungarorum), nu a primut titlu de rego alungurilor (rex Ungarorum), ci titlu

originaria de „rex Pannoniarum, rex utriusque Panonie.” Acesi titlu s'a substituia mai tardin prin titlu de „rex Ungariei” si, mai inca, prin titlu de „rex Hungariei.”

Expresiunea „Ungaria” (Magyarország), devină legală acum de la 1838, nu exprime nici decatu idea de „regnum Hungariae”, singura legală în decursul a mai una mie de ani, ci ea exprime mai multu său mai pacună approximativa idea de „regnum Hungarum” sau „Hungaricum”; insa, la-sandu astăi la una parte, este necontestabilă, ca idea de „rex Hungarorum, rex hungarus, rex hungarius” (regelungarilor, regelungurug) se desobesce esențial de idea „rex Hungarias” (regelungar, intru catu adica ca ea dantă contine quasi, era ea din urmă escu dominiunii naționale ungurescă asupra celorlalte națuni; deoarece, precum a declarat întrigă adunarea a mă participa consideranțu, principiul fundamental alu constituui noastre, enunciata mai susu, este in comuniania deplină cu titlu de „rex Hungariei” si cu usul aproape milenarul alu indiferitor limbei latine, carea fu limbă oficială si midilecitoră a patriei noastre.

Existintă si egalitatea de dreptu a naționilor mentionate mai susu se dovedesc prin Tripartitul Veröbczianu, part. III. cap. 25, unde, la prima alineă, facundu menitum despre naționale ungurescă si despre Iazio-Cumanii, contopiti si întrupăt în naționale maghiare, mai departe despre poporitatea nemîtă (Saxoni și Germani), slovacă (Bohemi et Slavi), romana (Valachii), rusescă (Rutheni) si serba (Rasciani sive Serviani et Bulgari), condumna originară a tuturor naționii se însemna la alineā a dōa' (Et quamvis omnes haec nationes) ca egale, carea conditio nu s'a modificat in urmă resoldi tieranilor, decat prin azece, ca unele națuni, afara de clasele privilegiate, de e. naționale maghiare, si-a perdut dreptul de a-si strămuta locuință, era altote, d. e. naționa rutene, serba si iargyo-cumană -si la urmă retinutu.

Este de însemnatu aici, ca in urmărescă resoldi tieranilor lega nu a despoiat de libertatea democrații pre personale particulare, ci pre diferențe naționi si corporaționi, dovadă chiară, ca diferențe naționi, menitamente in legea citata chiară acum, au fostu considerate totudină ca persoane juridice; conformu cu acestea este de însemnatu mai de juriu, ca in intelleșul Tripartit. Verb., part. II. cap. 3 si 4, poporul (populus) tierii, seu factio populi politici, a fostu compusă din clasele privilegiate ale tuturor naționilor chiară astăi ca si re-publica romana in inciputu din patriei săi nobili.

Inse chiară Tripartitul recunoște, ca expresiunea de „populus” (popor) contiene propriamente si pre poporul tieran (plebs); ca, prin urmare, după sprijentul timpurilor de atunci clasele privilegiate s'a numit „populus” numai într-un sens propriu; si astăi, precum la romanii vecini s'a primut mai tardi întru „populus” (popor) si nobilis: asia si la noi, dela an. 1848 incoce totu poporitatea patriei săi totu națională in totalitate loru formeză poporul său factorul politicul alt tiez.

Decei nu poporul* acesta, ci din contra, oricare alta naționă particulară, anume naționale maghiare, ar' si fostu singura chiamata a jocă rolul de factoru politiciu al patriei, atunci St. Stefanu, in determinarea principielor constituui noastre, nu trebuia se percepea din doctrină lui Christes, basata pre santul principiu ala egalitatii de dreptă, din din dreptul naturei, care corespunde intru totu acoeli doctrinei, ci trebuia ea în sine a fi a vedea principiu Coranului; atunci, in locu de „regnum utriusque Pannoniae, Ungariae sed et Hungariae” trebuia se intemeze unu „regnum Hungaricum”, precum existe in fapta „imperium tarcicium”; atunci regii nostri nu trebuia se intemeziu titlu de „rego alu ambelor Panone” sau alungurilor (rex utriusque Pannoniae, rex Hungariorum), ci titlu de „rego alunguriorum” (rex Hungarorum), asa precum ducii pagani ai ușurilor (dux Hungarorum) se servieau in fapta de asemenea titlu, asa precum se servieau de asemenea titlu Sultanul turcilor sau padishul-al droptor dintosilor (Turcarum Sultanus); atunci Tripartitul, care descrie constituui tiei, nu ar' face reu menitum despre mai multe națuni egala îndrepătă, nici despre „poporul” (populus) compus din privilegiati seu fruntași acelora naționi, ci ar' vorbi numai despre naționale maghiare plane despre una naționă politică, aceea ce de altimire in secvul XV abia potea se o inteleșe cinea; atunci, in locu de expresiunea „poporu-

s'ar fi întrebuită la buna săma o asemenea expresie și în legile mai tardive, anume în cele din an 1848, când clasele neprivelegiate încă s-au susținut în cadrul poporului tîrci.

Înse noi aflăm chiar contrariul la numai în legile noastre fundamentale și în toate documentele mai vechi, ci și în legile mai tardive facute după primirea respective puneră în valoare de lege a Tripartitului Vöröczianu.

Anumă, chiară neconsideranță impreguierea, ca în Transilvania, devenită independentă, pre baza constituției comuni s'au desvoltat din ce în ce mai multe diferențe naționale și ca, unea contra naționale romane celei mai numeroase a națiunilor maghiare, secuiesc și saseșii, că egală îndrepătare, nu pînă la considerată decât că una degenerare a acestei desvoltări libere: articole de lege din 1608; XIII a. c., din 1647: LXXXVIII și din 1699: XLIV determină, ca eschiderea ungurilor (hungarii) dela oficii și dela castigarea de bunuri nemisericordie în unele cetăți libere nentlesici și slavonesci nu se mai intempe, ci se să susțina principiu egalitatii de drept național și confesional „absque respectu nationum, hungar, germanis, bohemis, serbi, slavis”, apoi „a modo deinceps in conferendis officiis et dominis per concives”, mai departe „ut qui ob religionis vel nationis odium amoti fuisse, restituantur”, și „officia absque ullo nationis vel religionis discriminio hungariae videlicet, et germanis, et slavis seu bohemis aequaliter conseruentur.”

Articolul de lege din 1608: X, facând mențiune despre națiunile nemaghiare din patria, că dovedea vîna pentru îndrepătarea loru egale, anume atât a națiunilor cucerite căci și a celor federate sau alestate, determină, ca toate oficiale suntă a se suplini din tîrbe națiunile război vîro dozebri (per nativos hungaros nationesque subiectas et annexas), fară de a rezerva vîro prerogativa nației maghiare nici chiaru cu respectu la limbă ei, de oare ce este necontestabil, că oră ce administrația oficială inferioră s'a manipulat în limbă materna a respectivelor națiuni, era facită cu dicasterie mai înalte în limbă indiferente latina, în decursul a mai una milă de ani.

Dreptu, ca chiaru după legile, care reînnoesc deosebitele națiuni ale tîrci și lo privescă că corporaționi deosebită egală îndrepătare său că persoanele juridice, nu numai locuitorii Ungariei, ci și locuitorii de origine naționalitatea și tîrcioru soice iaca se numesc cetățeni ai Ungariei (sub nomine hungarorum complectantur), și acăstă mi-a obiectivatul du Kerékpalóy (care de altmîntire a recunoscutu pre faci existența națiunilor, cari le-a numit insăruți) în decursul seu tîmputu la începutul anului 1866, pentru a documenta, că afara de cele cîteva nații genetice au existat în Ungaria încă atunci și națiunile politice unguriske. (Va urmă.)

— Cronică istorică
ADUNAREA SOCIETATII TRANSILVANIA.

Procesu-verbal.

Siedintă I, Dumîneea 26 Ianuarie 1869, la un' ora după amăzi.

In localul societății de arme etc.

Președintă dñi A. Papu Ilarianu.

I. Afara de membrii adunarei, unu publicu numerosu si alesu se adunase la acăstă siedință. Într-assistînt se deosebesc mai mulți deputati, sefatori, profesori și alții.

D. președinte deschide siedintă adunarei prin următoare dare de séma facuta în numele comitetului:

Domnii mei! Anu onore de a supune dr. dăres de séma a comitetului.

O impartă în cinci capitulo:

1. Despre venitul si cheltuielile societății dela Iuliu pana la finele lunei Decembrie an. tr.

2. Despre cei ce s'au distinsu mai multu prin zelul și activitatea loru, precum și prin sumele cu oferita societății.

3. Despre restanță si subvențiunile acordate, dar' încă nerăspunse.

4. Despre stipendiile societății. În fine

5. Cateva cuvinte despre atacurile îndreptate asupra societății.

1. Dela Iuliu pana la finele lunei Decembrie anul trecutu, în cursu de două trimestre, s'au formatu 113 membri noi ai societății si 116 doatoru. Primirama subvențiuni dela una consiliu urbanu (Galati), si dela cateva rurale (Bograd).

Sumă realizata dela toti acești membri noi, din donații, subvențiuni, din procentele capitalu-

lui si din extraordinaire, face în totalu lei noi 10.910 31.

Din acăstă suma s'au cheltuitu pentru diferite trebuințe ale societății si pentru stipendii 6213 50.

Reمانă prin urmare venitul urmării alături, în cursul acestuor două trimestre 4696 81.

Adangundu la acăstă suma banii remasi în casă, societății în bonuri și în numerarul cu finalul trecutu alături, după verificarea facuta de admărcare procedințe, tîmpută în luna Septembrie în sumă de 56.755 46, se constată, ca avea totale a societății, scăndu-totă cheltuielile, și astădi de 61.452 27.

Asta avea consistență în trei bonuri ale tessăruilui publicu și în pacină numerar.

Despre toate acestei valori binevoi a ve increditat din condiție si doarătate societății si din bilașul casierilor, cari totă se supună examinării dvôstra.

Craiova și onorabilul ei cetățenii, membru alături societății noastre, d. deputat G. Chițiu, acum că si în alte renduri, s'au distinsu prin sacrificiile facute pentru societate. Dela dui primirama sumă a importanță de lei noi 2919 73, adunata dela mai mulți membri formati în Craiova.

Onor. d. Nicolae Opranu a oferit societății o donație de 500 galbeni de a se plati în cursu de 10 ani, cate 50 galbeni pe fiecare anu (aphase frenetică).

On. d. prefectu C. Racovita ne tramîte lea din 1604, sumă adunata în districtul Români, din care 583 33 delu dinii insus (aphase).

D. Filipescu Duban lea noi 1007, 8 bani adunati în Dorohoi (aphase).

D. Pantanu 234 44, adunat în Giurgiu.

D. Hodosu 176 25, adunat în Romanu de preste Carpăti.

D. profeta Simulescu 115 53, din Valea.

D. Pavli 110, din Bacău

D. Fulgeru 102, din Berlădu.

D. Giurgea 95, din Galati.

D. Istrati 85 50, din Iasi si alti.

In cursul acestor două trimestre 26 insă au respondus 12 galbeni și mai multu. Aceasta se vor proclama indată, conform statutelor, de membri ai adunării.

Cei mai mulți suntă Craioveni (aphase).

Sumă mai însemnată a respondus d. C. Racovita din Caracal 583 33.

Apoi d. Golfinescu 296 29; EL Vergonti 296 25; d. Capriani 200, toti - trei din Craiova; d. Catarina Pana, Craiova (vii apluse) 165 90 si alti alle sume.

19 membri ai societății au respondus mai multu de 10 lei noi, taxă prevedută prin statut. Din această merită mențiune: Capit. Horadău 137 77; Mat. Gane, Dorohoi 58 25; I. Dobrenu, Focani 58 75; Dim. Stamatopoli si Grig. Demetrianu, Caracala, cate 60, mai multe cati 40, intrari. Al. Român din Pestă.

3. Avem o mulțime de restanțe dela membri, in București si în districte, atât din anul trecutu, catu și colo curențu.

Afara de acăstă, s'au împărțită în totalu 238 liste si numai 83 s'au reintorsu.

Dar' ce e mai însemnată, mai multe subvențiuni votate în an. tr. de consilie judecătore si comunală nu le primirama. Si anume au se ne tramăta:

Consiliu judecătore de Putna lea v. 4000
Romanu 2000
Botosiani 1620

Consiliul comunalu de Buzău I.v. 200
Botosiani 740 74
Romanu 1481 48

Cahul 370 37
Curtea de Argesu lea v. 4000
Craiova 2000

Mai incolo sciti, cum în vîră anului 1867 consiliul judecătore de Covurlui si celu comunalu de Galati au prevedut în bugetele loru facute 4 stipendii de cate 2000 lei vecchi pentru studenții romani din provincie vecine. Administrația acestor stipendii, increditatia la incomunitatea acordă, a trecutu în urma la societatea Transilvania. Banii s'au transmis regulată pana la finalul anului trecutu. Era dela Ianuarie înacă nu primirama încă nimicu, si astfel acă timi alesu de societatea academică, si standu astăzi, sub îngrijirea noastră, cari plecase la instituție străină spre acăstă acestor mici subvențiuni, suntu acum în suferință, pana ce voru primi subvențiuniile dela laudatele consiliu judecătore si comunalu din Galati.

Totu mai susu atinsele subvențiuni suntu prevedute în bugetele an. tr. ale diselor consilie-

bugete cari inca de atunci suntă aprobată de guvern în totă formă. Prin urmare nu începe cea mai mică indoială, cumca aceste subvențiuni le vom primi.

Cu toate acestea, pentru că societatea sa nu suferă pagubă din întârzierea incassării si cu doarătate în ceea ce privise subvențiunile acordate de cons. jud. si com. de Galati, că se nu suferă studenții caroră s'au acordata, n'amu ereditu, indatoritate de a mai adresa mai multu eu insu-mi, astădată verbală cată si prin o scrisore particulară, er' în urma s'ă adresată formală insus comitetului priu adresă a formată din 5 Ianuarie a. e., care îo a înhumanat o depunere din singurul comitetului. D. ministru, convins de dreptatea caroră noastre, ne-a promis totu sprijinul său. Prin urmare pe temu încreditatia, ca presto pachet voru primi toate aceste subvențiuni prevedute prin bugete.

In bugetul statului pe an. tr. 1868 (minist. ealt. si inst. publ.) se prevedeau o sumă de lei noi 7407, bani 40, pentru societatea Atheneu, Transilvania, Invatătură poporului român, Soc. din cît din Bucovina's si Societatea de cultură din Transilvania, remanendu că d. ministru cultelor se impărătășă subvențiunea după cum va găsi mai ea că. Fiindu ince, ca nimene nu ne incunostință, numai din desătucările camerei din Jun'a trecea sfaramu despre acăstă subvențiune. Mergea deodată la ministerul cultelor, din desătucările ce amu consultat, n'amu increditatia, ca acăstă frânsă subvențiune eraă priorită inca din 10 Sept. an. tr. in următorul mod:

Societate invatătură poporului român	să adu	data lui noi	4166 96
Atheneu	7407 40	despre	2222 22
Transilvania	5	—	400 —
Soc. din Transilvania	5	—	322 22
Buzorin'a	5	—	300 —

7411 40

In cursul lunii curente ministerul ne-a si responsum acote 400; fiind ince, ca societățile noastre erau deja inchinate eu finalul Decembrie, despre acăstă sumă se va dă séma in adunarea viitoră.

In bugetul anului curent adunarea tîrciei a avut prevedere de a deosebi, după propunerea domnilor deputati Codrescu, Chitău si a sum'a, ce se cîineau fizaci societăți. Societățile noastre s'au votat într. I. n. 6000.

De asemenea la prevedută si in bugetele an. curentă subvențiuni frumosse pentru societate mai multe consilii jud. si com., din cari cîndescu pana acătoare subvențiuni de 6000 l. n., acordata de municipalițate capitalei, subvențiune care in totu momentul nu se da dispozitie. Ne-a votat inca cons. jud. de Romanat, celu de Dolj, Ploiești, Turnu-Severinu s. a.

Speram dar', ca si in acestu II an, societatea, multimâna luminiatului patriotsim alături comunității, va prosperă ca si in anul trecut.

(Va urmă.)

— Dominica, 16 Februarie curentă, la 6'ă 1 după amădia, d. Zulanf, cavalerul de Pottemburg, consilierul de legătuire alături Maiestatei Sale imperiale regale apostolice, a arătu onore de a fi primita în audiencia oficială de catre Inaltimă Sa Domnitorului.

D. Zulanf de Pottemburg, inscotică de unu adjutanta domnescu, a fostu condusă la palatul imperial cu personalul agentiei si consulatul general al Austriai din trasurile de gală ale curiei, escortate de una desătucările de cavaleră, si introdusu cu ceremonie obișnuită în apartamentele particolare ale Mariei Sale. Acolo d. consilierul de legătuire a remisu în manele Domnitorului, îngunjură de căsătări si militară si în prezentă diu ministerul secretării de statu la departamentul de externe, scrisorile sale de cîrantea ce lu acordităza pe langa persoană Inaltimă Sale în calitate de agent si consul generalul alături Sale imperiale regale apostolice.

D. consilierul de legătuire a pronunciatu nr. ministerului discoursu:

„Prea Inaltimă Domine!

„România! Atâtăi Vôstre scrisorile, prin care am onore să fi acordităza pe langa persoană Inaltimă Vôstre, în calitatea de agent si consul general alături Maiestatei Sale imperiale si regale apostolice, entuziasă a speră, ca Inaltimă Vôstra va binevoi a-mi acordă accesso binevoitoră confidență ca oronatu pe predecesorul meu.

„Acăstă confidență n'asi puté o merită mai bine, decatul conformandume instrucționilor mele,

cari mi prescriu de a nu neglige nimică spre a întreține și a consolida cele mai bune raporturi între guvernul Altieții Voastre și acela al Măiestatelor Sale Imperatorului să rege, augustul meu suveranu."

Inaltimesa Domnitorului a respuns:

"Domnule agentu!"

Suntu fericită a recunoște în cuvintele dumnei sentimentul de bună voință ce animă pe guvernul Măiestatelor Sale Imperatorului și regale în privința României. Nu e numai unu interes reciproc al ambelor țiere, dar și o dorință a mea prea sinceră de a întreține relațiile cele mai amicale cu statele Măiestatelor Sale Imperatorilor Austriei și regale Ungariei. Primind scrisorile ce ve acreditează pe lanchi mîine, în calitatea de agentu și consul general al Măiestatelor Sale Apostolice, ve promova concursul guvernului meu, care se va grăbi, pe catu va depinde de densulu, a ve înlesni și a ve face mai placută exercițiul funcțiunilor dñești în România.

Vină mea dorință este că siederea aici se ve fi cău se poate mai agreabilă și mai indelungată."

De mai multă timpă diurnale straine reproduse corespondințe din București, prin cari se cauta a se infița România într-o neconvenientă agitatără și guvernul dandu sprinjina sa la tot felul de ușurări în contra pașei Europei. Împriștarea de proclamații mazziniene, organizare de bände greco-bulgare, aspirații de a cucerii Transilvania, niciu nu a lipsit spre a achiziția spiritelor în contra noastră și spre a ne compromite înaintea puterii romane.

Guvernul, canticăndu-a astăzi pe ușurătorii acei cari, abusându de ospitalitatea ce li se da, împriștia în strainatele scriri pe catu neadeverătoare pe statu și valențării poziției României că sunt neutră, a isbutit în fine a constată, ca unul din acestia era un polonez, anume Dumitru. Această, în ultimele dile, a adresată deputații aici anexata către redactarea "Kray" și prin care afirma, ca în România se imparte proclamații mazziniene și se organizează bande greco-bulgare.

D. ministru de interne, având datoria de a

asecură ordinea publică în tîrca, a somat persoana pe numitul Dumitru și i arăta actele si dovezile ce arăte că se desfășoară primă deosebită. La declararea sa, ca nu are nici o ascensiune dovedită, d. ministru a semnată din Dumitru, ca va avea o penitentie negrescă în 48 ore și că, de a cacea o spălată se facuse nedenumită prin deosebită salo, calinărie. La refuzul de a se supune acestor sigurări, d. ministru a fostu nevoită de a lăsa mesurile cuvenite în ascensiune casă, și eri numitul Dumitru a fostu datu preste frontieră pe punctul Giurgiu.

Traducere după deosebită din Dumitru către redacta "Kray" la Cracovia.

În tîrca se imprăște o pretinsă proclamație mazziniene, care trăde și originea rusa. Cu totă soluțieana data conflictului turco-grec, grecii și bulgari continua de a lăua. — Româniul este cîtătă contra ministeriului. — Pericolele agitației electorale merg crescându-.

Dumitru.

Dupa o judecăță, care a tinență mai multă dile, curtea din București a condamnat pe severitate torturilor dela Marasesci la următorile pedepse:

I. Falcesianu, doi ani de inchisore și degradare civica pe trei ani.

Potopu, procurorul de Putna, unu anu inchisore și trei ani interdicție.

Dimitrie Popu, prefectul de Tecuci, doi ani inchisore și acasă interdicție.

Rascu, politiau de Focșani, siese luni de inchisore.

Constantinescu, prefect de Putna, trei luni de inchisore.

Conducătorul Vasile, unu anu si diumatate de inchisore.

Doi dorobanti, amendoia la o amendă de 5 lei noui.

Pe lanchi acestă pedepsă osandită, afara de Constantinescu și Vasile conduceru, sunti supuși la o despăgubire civilă și soldara de o milie cincisute galbeni în favoare victimelor.

"Monitorul" din 18 Februarie.

Osenditii înse luare recursu, că unii caroru li s'a facutu nedreptate, fiindcă torturile dela Marasesci pentru furtul postului de 7 mil galbeni, suntu parte mare fictivă, sternite de dusmanii partitei

liberale, sub care se intemplă aca incasitările și acum se aduse osinda. —

Souveranitatea poporala a constituantei în Spania.

ISPANIA. Madridu 26 Februarie. Perișările parlamentare în cortes incepute în 22 ianuarie se închiră în 26 Februarie. E interesantă a sci, că cata sinceritate, libertate și liniste s'a constituită și an incepute lucrările sale corteselor suverane ale națiunii spaniole.

Mai antau anunță prezidentul corteselor Rivero, ca cortesele suverane ale națiunii spaniole sunt definitiv constituite. Rivero recunoscă ca postulu de onore ce i s'a datu și celu mai sublim colo pote portă una cive alături tierii libere, elu în primește nu că înaintaș lui pentru îndreptările cele distingătoare, ci pentru că se supuna totu reverență voință corteselor. Majoritatea are se astepță de densulu executarea reglementului casei, că minoritatea scutu să apară. Începându deducția de la finea secolului trecut, dice, ca încordările revoluționii au totu crescutu progressiv din iu și au reușit bine, pentru că programul loru politica recomanda și recomanda ca baza pentru constituție: „Souveranitatea poporului, votul universal și libertate și drepturile personale cele mai înținute.” Cortesele lu aplaudarea cu entuziasmu unanim.

De la regimul provizoriu se coteze dechirarea, ca plenipotenți a data loru din 8 Octombrie, deputați cu toti membrii în mană celei mai înalte poștări a Spaniei, adică înaintaș corteselor constituării, ca competenția de a organiza politicește națiunii. Mareșalul Serrano și mulți meseces frățieni pentru conlucrare simțiindu forța, că a ajunsu la punctul acesta. Se recomanda că frate sinceru, și recomanda tuturor constituiției tierii că se pote mai curmă. Elu în capula regimului provizoriu se supune cu toti colegii cu totu reuvenință judecății corteselor. Istoria să stea preste, ea va judeca preste toti cu strictetă neexcusatibila.

Prima de schiră deplină intilește cu antavatoritățile; din momentul, în care veduă batujocău și infamia patriei, a-pasă, dice, mană pe sabie, a pusu și jurământul de onore, că se-si sacrifică viță și pentru poporul seu.

Generalul Topete a cantatul apusul dinastiei cel de-o suta de ani, ca va dispărea pentru totudină și nici odată ce nu se va mai reinîntă. Respinge totu învinuirea; și elu va aduce totudină a ori se sacrifice patriei; a restaura tronul principelui de Austria (numit Isabelei II), dice, și preste totu putință (aphase, manifestari sfomosete de placere), elu va sta și va cide imprenă cu mareșalul Serrano; la oală au derimat, numai uniti potu și redică. În fine, fiindcă a miscat tota marină, că se-si redice banderă revoluționară, doresce, că cortesele se se sprijine pentru pasul a cesta: (Viva la marină! sună din totu părțile.) Topete închiră cu cuvîntul: Cesa că amu inceput noi, voi fratiloni aveți se aduceti în deplinire; înse fiindcă ne amu îmbarcată odată, acum trebuie să se ajungemă la portu său se decadem. Nu uitati a cesta, că lucratia asia, că se estimează la portu. În fine cu 171 în contra la 37 voturi se primi propunerea lui Rios-Rossas, că se se dă adresa de mulțimile regimului provizoriu. —

Pentru redactarea unei constituții au ales cortesele una comis. de 15 insi, intro cari Salustiano și Olazaga; și propunerea în privința amnestiei politice a s'aprasu.

FRANȚIA. Parisu 5 Martiu. Prin decretul imperatorului se demandă înmormântarea renumitului barbatu Troplong și Martineau pe spesile statului, Troplong pentru meritele cele mari facute pentru regnul și lamarin din considerarea serviciilor celor mari facute în timpul criticii.

Parlamentul se ocupă cu bugetul Parisului, pentru care s'a receptată propunerea contragorică unui imprumut direct. — Se face pregătire pentru 3 tabere mari în Franța, cari voru incepe la 1-a Mai exercitie. — Se astăpătă denumirea a 12 generali noi. — Imperatorul și multu ocupat cu mares. Niel. —

La „Libertățe” serie, ca Serbi și adreștu Turci ei una nota amenințătoare. —

GERMANIA. Berlinu 4 Martiu. Regle a deschis sessiunea dietei Germaniei de nord ca una discurs fără pacinu, accentuându iubirea popoșilor pentru pacă și similită facute pentru a o menține. Rezultatul conferinței din urmă a needită dificultate dintre Grecia și Turcia. —

Bismarck tienă discursu lungu cu Smolka liberalist galicianu, care în 2 Martiu sosi din Berlinu în Praga. —

Cons. Uzodom se rechiama din postulu de solu în Florentia și diurn berlinesc dictu, ca densu și că ceteru rechiamares, care inse are aca însemnată politica, cumă poto Italiu s'a lasat de execuție mai încoce a planului de resrebui al Uzodom din 1866, care mergea pana la desființarea Austriei, și pote, ca a facutu alianță cu Franța, după cum se totu audiu în dile de trecut. —

Caușa orientale are unu stadiu de odihna, pana candu se va intruni noua camera — a Greciei, — cunda deoare majoritatea va desculpiția pușa min. Zaimis, conflictul er' pote se rezolvă. Preicum si-a lasat Grecia rezerva, la prima declarare conferinței, asia face acum si Porta', care a transmis în 24 Februarie una deștefulă circulară catra reprezentanți sei din Europa, în care si arata multumirea pentru mesurile luate, dar constată și sesărvarile Greciei, adaugându, ca în casu de nouă conflictu si Porta' — si rezerva mană liberă la acțiune. Va se dica, ca evenimentele vor dovedi, candu se va mai porni Orientala.

Mazzini trimise proclamaționii la popoșile Orientului, în care le provocă la lucru pentru interesele proprie, ca Italiu le va fi aliatul interlor, indată ce se va trezi la nouă viață. Pe Muntenegru se va avantajada a resibiliul, pe Serbia, pentru întregirea sa; pe Bulgaria o provocă ca se rescole și cadiună, er' se se redice, pana va iesi de subu jugu; er' Romanioru, că cel mai aproape consangenii le dice, so nu uite, ei se afa în pusințe cea mai avanțătoare, și el se dă densu astăpătă mai multu. Pe totu orientulu ilu provocă sesidă de mană, ca oră mantuini și aproape. —

Novissimu. In conferința dela Mercures în 7 se alese unu comitetu național centrală din 25 insi, cu locul în Sibiu. Una proiectu de memorandu se dede unei comisiuni spre referadă Masa, toaste — si pentru națiunis serba, croata, Dobrzanys. Conductu de tortie importantă președintelui. —

Fagarasiu. In 8 conferința de 80 insi se decide: Abstinență absolută dela participarea legislativa in dietă din Pestă. — Vomu publica.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de fizic montan, în munții montana Rosia, în comitatul Albei inferior, se deschide din nou concursu:

Cu statuiea acăsta e imprenută uou salaria său de 750 fl. v. a., sau întreținere pentru căsătorie 120 fl., bani de corteiu 100 fl. si dreptilo de pensiona după normele prescrise pentru oficialii de stat.

Doritorii de a ocupa acăsta statuie au să se susțină corideri loru instruite cu documentele recente, despre perfecționarea în studiul medicalu, despre cunoștința perfectă a limbii romane și maghiare, — precum și autoritățile locurilor superioare, la „Direcția fondului pisetat din Abrud și Rosia” în Abrud, ceh multu pana la ultimă lui Martiu a. c. —

Dela direcție a fondului pisetat din Abrud și Rosia.

Abrudu în 20 Februarie 1869. 2-3

CURSURILE

la borsu în 9 Martiu 1869 sta-asă:

Gălbini imperatresci	—	5.0. 82	er. v. a.
Augsburg	—	121. 25	•
London	—	123. 40	•
Imprumutul național	—	62. 90	•
Obligatiile metalice vecchi de 5%	—	63. 90	•
Actiile bancilor	—	728. —	•
creditorul	—	293. 80	•

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamantului 4 Martiu 1869:

Bani 75 50 — Maria 76 —.